

Voetius was de eerste Nederlandse protestantse theoloog die in zijn theologie uitgebreid aandacht besteedde aan zending. Een korte kennismaking met zijn denken.

Gisbertus Voetius (1589-1676)

als zendingstheoloog

In zijn lange werkzame leven als hoogleraar heeft Voetius in zijn publicaties regelmatig uitgebreide aandacht besteed aan het werk van de zending. Hij schetst in zijn 'Politica Ecclesiastica' een drievoudig doel van de zending:

1. De bekering van de volken. Het gaat Voetius hierbij om de bekering van ongelovigen (heidenen, joden, moslims (die noemt hij apart), ketters en scheurmakers. Hier zitten twee kanten aan: enerzijds gaat het er om dat mensen tot geloof komen en zo in de gemeenschap met de HEER God komen, anderzijds is het een voorbereiding om naar het volgende doel te komen: de stichting van een kerk. Er kan geen kerk komen zonder dat er mensen tot geloof zijn gekomen (dit tegen de rooms-katholieke kerk). Verder is goed onderwijs van belang.

2. De planting, vergadering en constituering van een kerk of van kerken. Voetius maakt een onderscheid tussen het werk van het 'nat maken' in een bestaande kerk die als het ware een nieuwe start krijgt, en de kerk die in een nieuw gebied wordt gestart met nieuwe gelovigen. De nieuwe kerk heeft ook haar eigen kerkregering en haar eigen kerkmacht nodig. Daarmee komt de nieuwe kerk op een gelijkwaardig niveau te staan met reeds bestaande kerken.

3. De verheerlijking van de goddelijke genade. Dit derde doel is voor Voetius het hoogste doel van de zending: de verheerlijking van de genadige God. Het hoogste doel van de zending is niet de bekering van zondaren, ook niet de planting van kerken, maar de eer van God (Efz. 3:10-11). Hiermee wordt duidelijk dat God aan het einde en aan het begin staat van de zending.

Het begin van zending

De HEER God staat niet alleen aan het einde (alle eer is voor Hem), maar Hij staat ook aan het begin van de zending. Het begint bij God en zijn wil. Ook hier, bij de wil van God, heeft Voetius een drievoudige uitwerking:

1. Het eeuwige raadsbesluit van God. In navolging van Johannes Calvijn laat Voetius het eeuwige besluit van God voorop gaan. Het eerste doel van de zending is dan ook de roeping en de bekering van

de uitverkorenen. Alle volken ontvangen een uitwendige roeping en de uitverkorenen ontvangen ook een inwendige roeping, opdat zij bekeerd worden en hun redding vinden.

2. Gods beloften voor de toekomst. De tweede grondslag voor de zending ziet Voetius in de beloften die God heeft gegeven. Een belofte is die van de bekering van de heidenen (zoals vermeld in het OT). Deze belofte is nog niet geheel vervuld en daarom heeft de kerk een plicht tot zending.

3. Het zendingsbevel. Als laatste grond voor zending noemt Voetius de opdracht van Jezus aan zijn leerlingen (Mattheüs 28:19). Deze opdracht is niet alleen gegeven aan de apostelen, maar ook aan de kerk van latere tijd. In het verlengde hiervan ziet Voetius het ook als de taak en de bevoegdheid van de kerk om zendingen uit te zenden. Dit is niet de taak van individuen of groepen.

Zending vindt haar begin en einde en centrum in de HEER van hemel en aarde, met een belangrijke plaats voor de kerk. En dit alles tot eer van de HEER.

historische rubriek

Voetius in vogelvlucht

Hij werd in 1589 geboren in Heusden als Gijsbert Voet, maar werd later bekend als Gisbertus Voetius. Hij studeerde theologie in Leiden, waar hij onderwijs ontving van Gomarus en van Arminius, en was predikant in Vlijmen en Heusden. Op de fameuze Synode van Dordrecht (1618/19) was hij afgevaardigde. In 1634 werd hij hoogleraar te Utrecht aan de Illustere School en 2 jaar later aan de net opgerichte universiteit, waarvan hij de eerste rector werd. Zijn eerste rede als rector stond in het teken van de noodzakelijke verbondenheid van vroomheid en wetenschap. Hij doceerde er theologie, logica, fysica, metafysica en Semitische talen tot aan zijn dood in 1676. Hij heeft zich heel zijn leven ingezet als beschermer van de gereformeerde orthodoxie.

Drs. Willem Molemaker